

35.56 Politiet vil udelukke advokat som forsvarer i spionage-sag

»Jeg er blevet berufs-
verbotet«, siger lrs.
Chr. Vilh. Hagens
efter kendelse bag
lukkede døre

13 FEB. 1979

Af ALEX FRANK LARSEN

Landsretssagfører Chr. Vilh. Hagens er blevet afvist som forsvarer for en ung østtysker sigtet for såkaldt politisk spionage i Danmark.

»Jeg er blevet berufsverbotet,« siger Hagens, der mener at politiet og domstolene forsøger at dække over advokatens udelukkelse ved at afgøre sagen bag hermetisk tillukkede døre.

Chr. Vilh. Hagens ved, at østtyskerens skriftlige ønske om at få ham som forsvarer er blevet behandlet af retten på Frederiksberg, og at afgørelsen er blevet indbragt for Den særlige Klageret. Men hvad afgørelsen går ud på, og hvem der klager, kan den advokat, som denne side af sagen handler om, ikke få at vide.

Hverken Chr. Vilh. Hagens eller advokat Claus Bergsøe fra foreningen Demokratiske Advokater kender til fortilfælde i tilsvarende sager. »Jeg kan ikke få fremgangsmåden til at stemme med retsplejeloven,« siger Bergsøe, og Hagens tilføjer, at »det strider mod alle paragraffer, at jeg ikke kan få at

vide, hvordan kendelsen om min medvirken i sagen lyder.«

Claus Bergsøe mener, at politiet forsøger at bruge et tidligere forkastet forslag til ændring af retsplejeloven. Heri kunne forsvarere udelukkes med henvisning til statens sikkerhed, men bestemmelsen blev fjernet, inden den øvrige stramning af retsplejeloven blev vedtaget sidste år.

Udelukkelse

Chr. Vilh. Hagens formoder i en henvendelse til Den særlige Klageret, at hans udelukkelse er sket på grundlag af retsplejelovens paragraf 733, stk. 2, der giver mulighed for at udelukke forsvarere, når deres »medvirken ud fra retsplejemæssige hensyn til sagens fremme, herunder særligt hensynet til medsigtedes tarv ikke kan anses for forsvarlig, eller at der er påviselig risiko for, at forsvareren vil hindre eller modvirke sagens opklaring.«

I den aktuelle sag er der to sigtede, en 35-årig østtysker og hans danske veninde, der sigtes for at have udsmuglet dokumenter fra Udenrigsministeriet skjult i sine sko. Værdien af disse oplysninger »synes dog at være begrænset«, hedder det i en redegørelse fra Justitsministeriet.

I brevet til klageretten skriver Hagens: »Jeg ønsker først og fremmest at efterkomme min klients ønske om at varetag

et hans interesser, da han har tillid til mig, og da jeg aldrig i min 44-årige praksis som advokat har været ude for, at anklagemyndighed eller ret har betvivlet, at jeg er i stand til at udføre en sag på forsvarlig måde, eller at jeg ville hindre eller modarbejde en sags opklaring, er jeg naturligvis personligt interesseret i at blive bekendt med, hvilken stilling retten har taget til disse spørgsmål, derunder hvilke påviselige kendsgerninger, der foreligger om, at jeg vil modarbejde sagens oplysninger.«

Den 35-årige østtysker har fået beskikket advokat Bent Hjeds som forsvarer. Den 31. januar formulerede han sit ønske om at få Chr. Vilh. Hagens i stedet. Det skete efter at østtyskeren havde bedt om at blive sat i forbindelse med DDRs ambassade. Indtil da havde han siden sin fængsling midt i november forsøgt at skjule sin identitet under en afdød vesttyskers navn.

Den 1. februar kontaktede politiinspektør Klintbøl fra Frederiksberg politi, hvorunder sagen sorterer, landsretssagfører Chr. Vilh. Hagens for at spørge, om han var blevet bedt om at føre østtyskerens sag. Hagens er fast advokat for DDRs ambassade og har ladet retten forstå, at han er villig til at påtage sig forsvaret for den fængslede østtysker, der udtrykkeligt har bedt om Hagens. Men politiet modsatte sig den fængslede ønske.

15 FEB. 1979

35.56

Spionen der kom ud af den blå luft

Ung østtyskers seksårige tilværelse omkring den københavnske venstrefløj giver efterretningstjenesten grå hår i hovedet

Tekst: ALEX FRANK
LARSEN

Foto: EBBE WRAAE

Politets Efterretningstjeneste er løbet ind i alvorlige problemer, efter at det midt i november besluttede at slå til over for en formodet østtysk spion på Frederiksberg.

På fjerde måned sidder den 35-årige østtysker Jørg Meyer og hans 28-årige danske veninde i hver sin strengt bevogtede isolationscelle, uden at hverken efterretningstjenesten, udenrigsministeriet eller statsadvokaturen er klar over omfanget af deres påståede ulovligheder.

De er begge sigtet for spionage efter straffelovens paragraf 107, der kan give fængsel i indtil 16 år, men Politiets Efterretningstjeneste har fundet det påfaldende vanskeligt at få det unge pars aktiviteter til at passe ind i det mønster, der skulle gøre den sigtede østtysker med den falske identitet til en central figur i den østtyske statssikkerhedstjenestes oprettelse af et skandinavisk net for såkaldt politisk spionage.

Falsk navn

Det står fast, at den sigtede østtysker Jørg Meyer, født 2. februar 1944 i Oslo, kom til Danmark for snart seks år siden og slog sig ned under falsk navn. Han overtog navnet R. S. fra en yngre vesttysker, der omkom ved en trafikulykke, og begyndte at færdes i københavnske venstrefløjsskredse. Under sin falske identitet foretog han en del rejser, bl.a. til Storbritannien og Irland, men

hyppigt efter egne oplysninger til sin mor i Hamburg. Politiet oplyser, at det under ransagning i hans lejlighed på Frederiksberg har fundet et ekstra pas, hvoraf det fremgår, at han på navnet R.S. »meget hyppigt har foretaget rejser til en østeuropæisk stat«, dvs. DDR. Politiet sigter ham endvidere for i vestlige lande at have mødt »personer, som antages at være efterretningsofficerer fra den pågældende østeuropæiske stat.«

Jørg Meyer alias R.S. blev anholdt den 13. november 1978 af fire bevæbnede betjente iført skudsikre veste. Forinden havde Politiets Efterretningstjeneste gennem samarbejde med kolleger i Sverige og Norge fået spionagemistanken bekræftet, efter at R.S. var blevet »skygget af efterretningstjenesten både som mistænkt international narkohandler og under terroraktionen mod den vesttyske arbejdsgiverformand Hanns Martin Schleyer rutinemæssigt kontrolleret for forbindelser til europæiske terrorkredse.

Politets hovedbrud

Under den strengt bevogtede isolation i en sjællandsk arrest fastholdt R.S. under forhørene sin vesttyske identitet. Han nægtede at give oplysninger om sine rejser. Efter nytår bad han om at komme i forbindelse med DDRs ambassade. Politiet fik underretning om hans sande identitet, en funktionær fra DDR-ambassaden fik lov at besøge Jørg Meyer, og den 31. januar bad Meyer skriftligt om at få den aktive kommunist og landsretssagfører Chr. Vilh. Hagens beskikket i stedet for den københavnske forretningsadvokat Bent Hjeds.

Men arten af Meyers møder i udlandet og hans påståede rapporter om den politiske udvikling i Danmark er fortsat en gåde for politiet. Efterretningstjenesten beskriver R.S. som en »stemningsberetter«, hvis opgave ikke er at fiske militære eller sikkerhedsmæssige oplysninger, men mere generelt rapportere om, hvad der rører sig i

de politiske kredse. Det har givet politiet på Frederiksberg, der formelt efterforsker sagen, og Politiets Efterretningstjeneste en del hovedbrud.

Den næstkommanderende i PET, vicepolitimester Niels Schmidt, indrømmer over for Information, at »vi måske aldrig får opklaret, hvad hele denne operation skulle bruges til.«

Politiet kørt fast

Informations kulegravning af omstændighederne ved den delikate og yderst hemmelige sag peger på, at efterretningstjenesten ved at kortslutte en række tilfældige begivenheder har overfortolket sagens omfang, skræmt pårørende og implicerede til tavshed, men nu er kørt fast i efterforskningen.

Alligevel fortsætter dommer Ellen Larsen i Frederiksberg Birks 1. afdeling rutinemæssigt med at forlænge fængslingsfristen for de to sigtede bag rettsens lukkede døre. Det sker formentlig i efterretningstjenestens håb om, at et eller andet dukker op.

Samme håb lå bag efterretningstjenestens beslutning om at lade nyheden om det danske pars fængsling sive til Berlingske Tidendes søndagsudgave den 21. januar. Dagen efter lod justitsministeriet offentliggøre en længere og grundigt forberedt pressemeddelelse om sagen. Dens ordlyd var omhyggeligt udformet i samarbejde mellem Politiets Efterretningstjeneste, udenrigsministeriet og justitsministeriet. Teksten var godkendt af justitsminister Nahalie Lind, der inden offentliggørelsen havde sikret sig parlamentarisk rygdækning for såvel offentliggørelsen som parrets fortsatte fængsling hos den socialdemokratiske regeringspartner.

Redegørelsen

En af de ansvarlige for redegørelsen, udenrigsministeriets sikkerhedschef Erling Quaade, siger til Information, at ordlyden blev formuleret »så tæt på som overhovedet muligt netop for at undgå at hylle sagen ind i unødvendig mystik«.

Uofficielt erfarer Information dog, at såvel redegørelsen som politiets informering af journalister blev sat i værk for at få det fængslede pars bekendte til at reagere. Kun kvindens allernærmeste var på det tidspunkt orienteret om fængslingen. I dagene efter at sagen blev offentlig kendt, henvendte nogle af parrets

venner sig til politiet, og det førte til afhøring af en halv snes bekendte. Afhøringerne foretoges af kriminalassistenterne Poul Lund, Kærgaard Larsen og Sven Larsen, men bragte ikke væsentligt nyt frem.

Vicepolitimester Niels Schmidt, PET, siger til Information, at redegørelsen af 22. januar fortsat står ved magt. Den lyder:

»I november måned 1978 blev en yngre mand anholdt og fængslet på Frederiksberg, sigtet for overtrædelse af straffelovens §§ 171 og 107. Baggrunden herfor var, at undersøgelser foretaget af Politiets Efterretningstjeneste havde godtgjort, at den pågældende, der er udlænding, havde opholdt sig her i landet i 5½ år under urigtig identitet. Den fængslede havde overtaget en afdød vesttysk statsborgers identitet.

Under den første afhøring indledte han med at fastholde den urigtige identitet, idet han beskrev sit tidligere liv i overensstemmelse med den afdøde vesttyskers livshistorie. Da han herefter blev gjort bekendt med politiets bevismateriale, ændrede han forklaring, idet han nu angav en anden identitet. I øvrigt ønskede han ikke at give nærmere oplysninger om baggrunden for sin tilstedeværelse her i landet under urigtig identitet.

Den rejste sigtelse for ulovlig efterretningsevne er blevet bestyrket gennem den fortsatte efterforskning, der foretages i samarbejde mellem Politiets Efterretningstjeneste og kriminalpolitiet på Frederiksberg.

Således har man under ransagningen blandt andet fundet et pas, der var skjult i et hemmeligt rum i en stor toilet-taske. Dette pas fremtræder som identisk med den pågældendes vesttyske pas. Passene har samme løbenummer og indeholder ens påtegninger fra det danske fremmedpoliti.

Af afstemplingerne i det bortgemte pas fremgår, at den fængslede meget hyppigt har foretaget rejser til en østeuropæisk stat.

Det er endvidere godtgjort, at fængslede har haft møder i udlandet — i vestlige lande — med personer, som antages at være efterretningsofficerer fra den pågældende østeuropæiske stat.

Under efterforskningen er det endvidere konstateret, at den pågældende i 1975 stiftede bekendtskab med en yngre kvinde, der senere er blevet ansat som studentermedhjælper i Udenrigsministeriet.

Den pagældende har iorkia- ret, at hun med fængslede i udlandet har deltaget i de møder, der er omtalt tidligere. Herunder blev hun anmodet om at fremskaffe dokumenter fra Udenrigsministeriet, og hun har da — også på grund af efterfølgende pres fra fængslede side — udleveret dokumenter fra Udenrigsministeriet. Dokumenterne udsmyggede hun blandt andet i sine sko.

Efterforskningen, der foretages i et snævert samarbejde med Udenrigsministeriet, synes foreløbig at pege på, at kvindens udlevering af dokumenter kun har fundet sted i et kortere tidsrum, at antallet af udleverede dokumenter er relativt beskedent, og at ingen af dokumenterne angår Danmarks forhold til NATO eller militære forhold iøvrigt. Skadevirkningerne ved kvindens bekendtskab med manden, herunder hendes udlevering af dokumenter fra Udenrigsministeriet, kan i øvrigt ikke nærmere vurderes på nuværende tidspunkt. Værdien af de udleverede dokumenter synes dog at være begrænset, men dette spørgsmål vil blive gjort til genstand for en nærmere efterforskning.

Undersøgelserne i sagen tyder indtil nu ikke på, at der måtte være anledning til at foretage ændringer i Udenrigsministeriets sikkerhedssystem; men Udenrigsministeriet vil under alle omstændigheder foretage en nærmere gennemgang af de gældende sikkerhedsbestemmelser på grundlag af de erfaringer, som indhøstes i denne sag.

Den nævnte kvinde er ligeledes blevet fængslet, sigtet for overtrædelse af straffelovens § 107.

Justitsministeriet. «

Selv om de danske myndigheder sætter værdien af de omtalte dokumenter lavt, oprettholder dommer Ellen Larsen fængslingen af det sigtede par. Politiet mistænker fortsat Jørg Meyer for at sidde inde med større viden om danske politiske forhold, end han har givet udtryk for, og navnlig søger efterretningstjenesten efter motivet for østtyskerens påståede interesse for netop dokumenter fra den del af udenrigsministeriet, der beskæftiger sig med energispørgsmål. Dokumenterne stammer fra 3. kontor i departementet for udenrigsøkonomi. Her samles oplysninger om energipolitik og internationale energispørgsmål. Fra samme kontor koordineres oplysninger om dansk energiforsyning udefra f.eks. i tilfælde af forsyningskriser under international uro.

Men hvad der navnlig har foruroliget politiet er, at sagen tidsmæssigt falder sammen med, at chefen for afdeling MIII, departementschef Niels Ersbøll, ved årsskiftet blev valgt til formand for det Internationale Energi Agentur med hovedsæde i Geneve. Agenturet blev stiftet af OECD-landene i 1973 efter den såkaldte oliekrise med det formål at samordne visse sider af de vestlige landes energiforsyning. Politiet formoder, at der er en forbindelse mellem dette internationale arbejde og Jørg Meyers påståede forsøg på at presse sin veninde til at udsmygle dokumenter fra det danske kontor.

Efter hvad Information erfarer, blev den danske kvinde ansat i udenrigsministeriet ved en tilfældighed. Mens hun læste fransk ved Københavns universitet, fik hun tilbud om i tre uger at vikariere som studentermedhjælp i ministeriet, mens en slægtning holdt ferie. Hun faldt godt til og fik mulighed for at fortsætte i ministeriet, men på et andet kontor. Hun har været ansat i udenrigsministeriet ca. et år, indtil hun den 6. december meldte sig til politiet.

Ukendt arbejde

Når myndighederne ikke tillægger de omtalte dokumenter den store værdi, er det et spørgsmål, hvor belastende oplysninger det overhovedet har været muligt for parret at videregive.

R.S. levede et ikke specielt aktivt liv i danske venstrefløjskredse. Han studerede dansk ved universitetet og havde foruden et solidt litterært kendskab gode analytiske evner. Hvad han egentligt levede af, står uklart. Han fik ikke uddannelsesstøtte, men oplyste selv, at han arbejdede som litterær konsulent for et vesttysk forlag. Desuden hjalp han undertiden vesttyske tv-medarbejdere med reportagefilm om danske forhold.

Hans fortid skulle være en vesttysk magistergrad og 6-7 år som sømand.

Information har været i kontakt med det vesttyske forlag, hvor man oplyser, at R.S. ikke er på lønningslisten eller kendt i det hele taget.

Ved nærmere eftertanke finder venner af R.S. det påfaldende, at de aldrig har set resultater af hans litterære arbejde, at han altid tjernede sig, når tv-kameraerne snurrede under optagelserne — hvilket blev udlagt som udtryk for beskedenhed — og at han en gang skal have figureret på en vesttysk reportagefilm under ændret navn.

Bag denne dør boede R. S. alias Jørg Meyer, indtil efterretningstjenesten den 13. november lod fire skarpt bevæbnede betjente arrestere ham, sigtet for spionage for DDR. (Foto: Ebbe Wraae)

Ud af det blå

Men disse detaljer er først efter fængslingen blevet genstand for undren. R.S. beskrives som et meget vellidt og charmerende menneske, og sigtelserne mod ham forekommer vennekredsen uhyrlige. Selv om hans fortid fortøner sig i den blå luft, forekommer hans vindende væsen og noget usystematiske tilværelse sig for vennerne at være uforeneligt med de hensigter, som politiet og efterretningstjenesten tillægger ham.

Ud af den blå luft startede hans danske tilværelse for små seks år siden, da han flyttede ind på Grønjordsskollegiet på Amager. Efter hvad Information erfarer, har R.S. tidligere

været bosat i Danmark, men rejste hjem, da hans daværende danske veninde døde. I 1975 traf R.S. sin nu sigtede veninde, og han flyttede ind i en lille lejlighed på en frederiksbergsk sidevej. Han fik hurtigt venner i et københavnsk studentermiljø uden entydigt partipolitisk observans.

Selv lagde han ikke nogen klar politisk holdning for dagen, før han for nogle uger siden fra fængslet bad om at blive hjulpet af DDRs ambassade og dens faste advokat. Det skete formentlig ud fra en formodning om, at hans aktiviteter ikke er mere belastende, end at han står sig ved at lade en dansk domstol behandle dem.

Vicepolitimester Niels Schmidt, Politiets Efterretningstjeneste, siger til Information, at han stadig mener, at det kan tage år at komme til bunds i sagen.

— Betyder det, at De regner med en fængsling af lige så lang varighed?

»Nej, nej, det har ikke noget med hinanden at gøre. Hvornår efterforskningen kan afrundes, er statsadvokatens afgørelse. Men den efterretningsmæssige vurdering har naturligvis andre aspekter. I sådanne sager kan der dukke oplysninger op 20-30 år senere, som bidrager til opklaringen, men i øvrigt er det ikke ualmindeligt, at den slags sager aldrig slutter. Det ville jo forudsætte, at vi havde adgang til fremmede landes arkiver. Det jeg taler om, er den efterretningsmæssige brug af hele denne operation.«

— I justitsministeriets redogørelse beskrives de omtalte dokumenters værdi som »begrænset«. Begrænser det ikke også sagens alvor?

»Ok, landet ryster ikke i sin grundvold, hvis vi alene ser på dokumenternes værdi, men papirerne kan indgå i en sammenhæng, som vi aldrig får kendskab til. Men derfor har vi da lov til at lave et foreløbigt skøn.«

— Betragter De sagen lige så alvorligt som ved fængslingen af de sigtede?

»Efterforskningen foregår, som De ved, bag lukkede døre. Den kan jeg ikke sige noget om.«

— Mener De sagen har forbindelse med departementschef Ersbølls valg til det Internationale Energi Agentur?

»Det kan jeg ikke kommentere.«

— Hvornår mener De, der kan rejses eventuel tiltale?

»Det er igen statsadvokatens afgørelse.«

— Men det afhænger af Deres efterforskning?

»Jeg kan kun sige, at jeg håber det bliver hurtigst muligt.«

Politimester anklages for embedsmisbrug ved udelukkelse af forsvarer

Krav om undersøgelse i spionageaffære

Justitsminister Nathalie Lind (V) bliver nu bedt om at skride ind mod politimester H. Lemming og hans næstkommanderende hos politiet på Frederiksberg for påstået embedsmisbrug, og samtidig afkræves hun en forklaring på rettens afvisning af landsretssagfører Chr. Vilh. Hagens som forsvarer for en spionagesigtet østtysker.

Kravene kommer fra folketingsmedlem Tove Jørgensen (DKP), der onsdag stillede to skriftlige spørgsmål til ministeren. Tove Jørgensen efterlyser en tjenstlig undersøgelse

mod de to politiledere, efter at den 35-årige østtysker Jørg Meyer forgæves har søgt at få Hagens som forsvarer i en verserende sag om såkaldt politisk spionage til fordel for DDR.

Tove Jørgensen mener, at udelukkelsen af Hagens strider mod retsplejelovens paragraf 733 stk. 2, der kræver en *påviselig* risiko for, at en advokat vil modvirke en sags opklaring, eller at hensynet til medsigtede i øvrigt taler for advokatens udelukkelse. Tove Jørgensen minder om, at justitsminister Erling Jensen under debatten om vedtagelsen af paragrafens stk. 2 understregede, at den ikke udvider mulighederne for at udelukke forsvarsadvokater.

Politiet udnytter psykisk pres mod spionagesigtet dansk kvinde

Holdes fængslet under stærkt belastende isolation, selv om hun har meldt sig selv og fortalt hvad hun ved

AF ALEX FRANK LARSEN

Et telefonopkald i begyndelsen af december er muligvis skyld i, at en 28-årig dansk kvinde nu på tredje måned sidder fængslet i døgnbevogtet isolation på randen af et nervesammenbrud.

Kvinden meldte sig den 6. december til politiet og er i dag sigtet efter straffelovens spionageparagraf. Selv om hun har besluttet at fortælle alt, hvad hun ved, forsøger politiet og efterretningstjenesten gennem fortsatte fængslingsforhørelser at presse nye oplysninger ud af kvinden og hendes omgivelser.

I sidste uge blev fængslingsfristen over hende forlænget med fire uger, og der bliver nu gjort forsøg på at få beskikket en anden forsvarer end advokat Jørgen Bircher, der af Frederiksberg birkeret er udpeget som forsvarer.

Politiet sigter kvinden for at have smuglet fortrolige dokumenter ud fra Udenrigsministeriet til hendes ven, den ligeledes fængslede 35-årige østtysker Jørg Meyer, og for sammen med ham at have mødt og samarbejdet med østtyske efterretningsagenter i vestlige lande. Jørg Meyer har i seks år levet i Danmark under en af dødt vesttysker navn, R.S.

Rejser til udlandet

Efter hvad Information erfarer, interesserer Politiets Efterretningstjeneste sig især for en ferierejse, som parret foretog i foråret 1978 til Irland, hvor de traf venner af Jørg Meyer eller R.S. med forbindelser til den irske undergrundshær. Senere på sommeren rejste de to på besøg hos et kollektiv i Storbritannien efter åben indbydelse i en rubrikannonce i Information. Tidligere havde de

sammen opholdt sig flere gange i Paris, hvor kvinden læste fransk, og R.S. har været på Lysebu-seminar i Norge.

Om disse og evt. andre fælles udlandsrejser kredser politiets interesse i kvinden, efter at hun ifølge en redegørelse fra Justitsministeriet har tilstået at have smuglet ret værdiløse dokumenter fra Udenrigsministeriet ud i sine sko.

Mens østtyskeren blev anholdt allerede 13. november, gik der tre uger, før den danske kvinde den 6. december meldte sig til politiet, fast besluttet på at lægge alle kort på bordet. Hun har formentlig fortalt alt, hvad hun ved om vennens forbindelser i udlandet og de dokumenter, hun som studentemedhjælp i 3. kontor under Udenrigsministeriets departement for udenrigsøkonomi fik kendskab til. Ifølge Informations oplysninger vil hun ikke kunne modstå streng isolation i et fængsel og timelange indgående politiforhør uden at blive psykisk påvirket.

Telefonopkald

Når politiet alligevel fortsætter presset mod hende, har det, efter hvad Information erfarer, sin årsag i et telefonopkald kort efter den franskstuderendes anholdelse. En ung fransktalende kvinde var meget ivrig efter at komme i telefonisk kontakt med den danske kvinde. Hun forsøgte hos familie og venner i København og Sønderjylland, hvor det almindelige indtryk dengang var, at forholdet mellem R.S. og kvinden var ophørt i midten af december. Da det ikke lykkedes for den energiske fransktalende kvinde at få kontakt med sin danske veninde, bad hun om at få videregivet en hilsen fra »Jørgen« til den danske kvinde.

Denne lighed med den fængslede østtysker Jørg Meyers navn, har påkaldt politiets særlige interesse om denne telefonsamtale, skønt den meget vel kan være aldeles uden betydning for sagen. Politiets reaktion på samtalen viser, at politiet anser det for sandsynligt, at den fængslede kvinde

har kendt den virkelige identitet hos den mand, hun i tre år kom sammen med under navnet R.S. De to boede i øvrigt i hver sin lejlighed på Frederiksberg og Østerbro.

R.S. blev pågrebet under en international alarm, efter at han under sin falske identitet havde været i kontakt med den herværende vesttyske ambassade. Kort efter blev han efterlyst hos politiet over alt i Vesteuropa. Det danske politi har overvejet at rejse med den danske kvinde rundt i Europa for at stedfæste de lokaliteter, hvor hun har færdes med sin østtyske ven. Så vidt Information erfarer, har hun aldrig været med på de rejser, hvor han hævdede at ville besøge sin mor i Hamborg. R.S. er i øvrigt først for et par uger siden blevet klar over, at hans veninde også er fængslet.

Begrænset værdi

I Justitsministeriets redegørelse om sagen er det nævnt, at kvinden har udleveret dokumenter fra Udenrigsministeriet efter pres fra sin ven. Politiet mistænker ham også for at stå bag hendes ansættelse i ministeriet. Informerede kilder vil vide, at kvinden i 1975 søgte ind i ministeriet, men at hun først i 1977 fik job som studentehjælp, da en slægtning tilfældigt skulle bruge en ferievikar.

Kontorchef Erling Quaade, der er Udenrigsministeriets sikkerhedschef, vil ikke udtale sig om kvindens ansættelse eller om evt. tidligere ansøgninger. Han siger, at de dokumenter, som kvinden sigtes for at have udsmuglet, alene stammer fra det kontor, hvor hun selv arbejdede, og han mener i øvrigt, at ministeriets interne arkiverings- og sikkerhedssystem, hvad mere fortroligt materiale angår, fungerer tilfredsstillende.

Kontrol

Kvindens påståede tyveri af dokumenter har ført til en nærmere gennemgang af sikkerhedsforskrifterne, men kontor-

chef Quaade mener ikke, der på baggrund af den fængslede mulige fjernelse af de ret værdiløse papirer er grund til at ændre væsentligt ved gældende procedurer.

»Vi driver jo ikke politisk sindelagskontrol ved ansættelser, og hvad de højt klassificerede akter angår, findes der helt detaljerede regler. Den sigtede har jo ikke sværmet rundt i hele ministeriet,« siger kontorchefen.

Han mener i øvrigt, at det kræver »en lang og trang vej«, før den fulde værdi af de omtalte dokumenter er klarlagt.

Den fængslede kvinde arbejdede som studenterhjælp i ministeriet, indtil hun meldte sig til politiet. Hun havde færdiggjort sit speciale i fransk og skulle dermed automatisk være gledet ud som studentermedhjælp, men efter mange fortilfælde med mulighed for at søge ind igen til et andet job i ministeriet.

Visse hensyn

Efterforskningen i sagen foretages af politiet på Frederiksberg og Politiets Efterretningstjeneste.

Information har spurgt vicepolitimester Svend Clausen, Frederiksberg, om politiet venter flere tilståelser eller oplysninger fra den sigtede kvinde, siden hun fortsat holdes fængslet under stærkt belastende isolation.

»Jeg kan kun sige, at sagen foregår bag lukkede døre, og at vi følger retsplejeloven. Jeg vil le gøre mig skyldig i tjenesteforseelse, hvis jeg udtalte mig,« siger Clausen.

Næstkommanderende i Politiets Efterretningstjeneste, vicepolitimester Niels Schmidt siger til det samme spørgsmål: »Jeg kan selvfølgelig ikke udtale mig om, hvorfor hun fortsat tilbageholdes, kun at retten har fundet grundlag for det.«

— Vil en evt. retssag også blive ført for lukkede døre?

»Det tør jeg ikke sige. Der er mange slags hensyn at tage, f.eks. statens forhold til fremmede magter.«

VS: Udelukkelsen af Hagens strider mod regeringens garantier

17 FEB. 1979

Ny bestemmelse sigter mod forsvarere i bagmandssager

35-56
Afvisningen af landsretssagfører Chr. Vilh. Hagens som forsvarer i en spionage-sag er sket i strid med både lovens ord og de fortolkninger, som Folketingets flertal har anlagt. Der er tværtimod fra regeringens og en række borgerlige partiers side givet garantier for, at en afvisning i stil med den mod Hagens ikke kan finde sted, oplyser folketingsmedlem Preben Wilhjem (VS).

Wilhjem har fundet dokumentation for sine oplysninger i en gennemgang af de bemærkninger, som officielt er nedfældet om sager som den aktuelle. Som medlem af Folketingets retsudvalg var han en af de stærkeste kritikere af den stramning af retsplejeloven, der blev vedtaget sidste sommer. Her blev der åbnet mulighed for at udelukke forsvarere, men under helt andre omstændigheder og ikke af politiske grunde. En ny bestemmelse skulle bl.a. hindre en forsvarsadvokat i at lægge hindringer i vejen for en sag om f.eks. økonomisk bagmandsvirksomhed, som han selv havde forbindelse til.

»At bruge bestemmelsen til udelukkelse af Hagens i den aktuelle sag vil være en meget stærk udvidelse af bestemmelsen i forhold til det, som regeringen i sin tid fortalte Folketinget, at den skulle bruges til«, siger Preben Wilhjem.

»Jeg har ingen tillid til, at

bestemmelsen i øvrigt kun vil blive anvendt, hvor retsplejemæssige og rent saglige hensyn taler for det, og VS stemte imod udelukkelsesmuligheden også i denne form. Men det må slås fast, at den ikke efter det dengang forelagte skulle indebære nogen risiko for så klar en politisk anvendelse, som der her er tale om«, siger Wilhjem, der tilføjer, at »den reelle grundelse for anklagemyndighedens ønske om at undgå Hagens som forsvarer er naturligvis, at der er tale om en spionage-sigtelse, at sigtede er østtysker, og at Hagens er kommunist«.

Læs lederen